

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Central (R. Pulbere)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (A. Panov, M. Moraru, M. Anton)

Instanța de recurs: Curtea Supreme de Justiție (S. Filincova, T. Chișca-Doneva, N. Vascan, V. Burduh, V. Doagă)

ÎNCHEIERE

09 octombrie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Tatiana Vieru
Svetlana Filincova
Tamara Chișca-Doneva
Victor Burduh
Nina Vascan

examinând cererea de revizuire depusă de Eugeniu Colesnicenco,
în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Eugeniu Colesnicenco
împotriva lui Serghei Mocanu cu privire la repararea prejudiciului moral și încasarea
cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 31 octombrie 2018 a Curții Supreme de Justiție, prin care a
fost admis recursul declarat de Serghei Mocanu, a fost casată decizia din 01 martie 2018
a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din 30 mai 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul
Central în partea respingerii cererii depuse de Serghei Mocanu cu privire la încasarea
cheltuielilor de asistență juridică și în această parte a fost emisă o nouă hotărâre de
admitere parțială a acestei pretenții,

c o n s t a t ă :

La 05 februarie 2016 Eugeniu Colesnicenco și Maria Bădărău au depus cerere de
chemare în judecată împotriva lui Serghei Mocanu cu privire la repararea prejudiciului
moral în mărime a câte 25000 de lei pentru fiecare și încasarea cheltuielilor de judecată.

Prin încheierea din 18 mai 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Central, a fost
admis renunțul Mariei Bădărău la acțiune și a fost încetat procesul civil la cererea de
chemare în judecată depusă de Maria Bădărău împotriva lui Mocanu Serghei cu privire
la încasarea prejudiciului moral și cheltuielilor de judecată (f.d. 174-175).

Ulterior, prin cererea din 07 martie 2017, Eugeniu Colesnicenco și-a completat și
modificat cuantumul pretențiilor și a solicitat încasarea prejudiciului moral în mărime de
10000 de lei și a cheltuielilor de judecată (f.d. 160-163, 170 verso).

În ședința de judecată din 18 mai 2017, Serghei Mocanu a solicitat încasarea din
contul lui Eugeniu Colesnicenco cheltuielile de asistență juridică în mărime de 5000 de
lei.

Prin hotărârea din 30 mai 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Central, acțiunea
depusă de Eugeniu Colesnicenco, a fost respinsă ca fiind depusă tardiv. Totodată, a fost

respinsă cererea depusă de Serghei Mocanu cu privire la încasarea cheltuielilor de asistență juridică.

Prin decizia din 01 martie 2018 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul declarat de Serghei Mocanu și a fost menținută hotărârea din 30 mai 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Central.

Prin decizia din 31 octombrie 2018 a Curții Supreme de Justiție, a fost admis recursul declarat de Serghei Mocanu, a fost casată decizia din 01 martie 2018 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din 30 mai 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Central în partea respingerii cererii depuse de Serghei Mocanu cu privire la încasarea cheltuielilor de asistență juridică și în această parte a fost emisă o nouă hotărâre de admitere parțială a acestei pretenții, fiind astfel încasat din contul lui Eugeniu Colesnicenco în beneficiul lui Serghei Mocanu cheltuielile de asistență juridică în mărime de 2000 de lei. În rest, cererea depusă de Serghei Mocanu cu privire la încasarea cheltuielilor de asistență juridică, a fost respinsă.

La 09 august 2019 Eugeniu Colesnicenco a depus cerere de revizuire împotriva deciziei din 31 octombrie 2018 a Curții Supreme de Justiție, solicitând admiterea acesteia, casarea deciziei menționate și adoptarea unei noi decizii.

În motivarea cererii de revizuire, revizuentul a indicat că, deși reprezentantul lui Serghei Mocanu, avocatul stagiar Ludmila Aramă a participat la două ședințe de judecată, în una din ele a avut un comportament pasiv, iar în alta a citit doar pledoariile.

Revizuentul a afirmat că din ordonanța de refuz în pornirea urmării penale și clasarea procesului penal din 14 aprilie 2019, rezultă cert unele circumstanțe noi care care nu i-au fost cunoscute în timpul judecării cauzei. Așadar, în ordonanță menționată este clar menționat că chiar dacă bonul de plată nu a fost completat de avocatul Victor Rusu, acesta oricum îi aparține lui.

Revizuentul a menționat că avocatul stagiar Ludmila Aramă a utilizat ilegal acte străine. Mai mult ca atât, în mandatul avocațional nu este indicat numărul contractului de asistență juridică.

Revizuentul a susținut că în lipsa unui bon de plată care să confirme acordarea asistenței juridice și a contractului de asistență juridică, avocatul stagiar Ludmila Aramă nu poate să fie remunerat.

Drept temei de revizuire Eugeniu Colesnicenco a invocat prevederile art. 449 lit. b) Cod de procedură civilă, și a prezentat răspunsul Serviciului Fiscal de Stat nr. 26-11/2-12/15633 din 10 decembrie 2018, răspunsul Uniunii Avocaților din Republica Moldova nr. UA/709/18 din 03 decembrie 2018 și ordonanța de refuz în pornirea urmării penale și clasarea procesului penal din 14 aprilie 2019.

Colegiul punctează că în conformitate cu art. 452 alin. (1¹) Cod de procedură civilă, dacă examinarea cererii de revizuire este de competența Curții Supreme de Justiție sau a instanței de apel, ședințele se desfășoară fără înștiințarea participanților la proces. Dacă instanța care examinează cererea de revizuire consideră necesară prezența participanților la proces, aceasta dispune înștiințarea lor.

Astfel, Colegiul a decis examinarea cererii de revizuire fără înștiințarea participanților la proces, cu plasarea datei și orei ședinței pe pagina web a Curții Supreme de Justiție, or este inoportună invitarea participanților la proces, întrucât argumentele expuse în cererea de revizuire au fost formulate cu suficientă precizie pentru a permite instanței controlul actului judecătoresc contestat.

Mai mult, nici un participant nu a solicitat audierea publică a cauzei sale (a se vedea, mutatis mutandis, cauza Auza Vilho Eskelinen și alții vs Finlanda, hotărârea din

19 aprilie 2007, § 72–75, cauza Eriksson vs Suedia, hotărârea din 12 aprilie 2012, § 66, 72, cauza Põnkä vs Estonia, hotărârea din 08 noiembrie 2016, § 33–34).

Verificând decizia supusă revizuirii, în raport cu criticile formulate și în limitele temeiurilor de drept invocate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că cererea de revizuire este inadmisibilă, pentru motivele ce se succed.

În conformitate cu art. 446 din Codul de procedură civilă, pot fi supuse revizuirii hotărârile, ordonanțele, încheierile și deciziile irevocabile ale tuturor instanțelor judecătorești, în condițiile prezentului capitol.

Structura logico – juridică a articolului 451 alin. (1) din Codul de procedură civilă prevede condițiile de formă și conținut a unei cereri de revizuire, potrivit cărora aceasta se depune în scris, iar revizuentul, după caz, Eugeniu Colesnicenco, este obligat să încadreze argumentele sale în temeiurile specificate expres și exhaustiv în articolul 449, anexând probele ce le confirmă. Totodată, alin. 4 din articolul citat, nu admite depunerea repetată a unei asemenea cereri, care este întemeiată pe aceleași temeiuri. În mod corespunzător, în cazul nerespectării acestor condiții se impune inadmisibilitatea cererii.

Prin urmare, instanța de judecată își propune să verifice respectarea acestor prescripții legale pentru autorizarea unei asemenea cereri introduse pe o cale de atac de retractare, care sunt mult mai stricte decât cerințele instituite de legislator pentru o cale de atac ordinară.

Luând în considerare cele menționate, instanța de judecată constată că cererea de revizuire a fost depusă împotriva unui act judecătoresc irevocabil, de către subiectul abilitat cu dreptul de a revizui o hotărâre judecătorească în conformitate cu articolul 447 lit. a) din Codul de procedură civilă. În aceeași ordine, Eugeniu Colesnicenco a indicat temeiul prevăzut la art. 449 lit. b) din Codul de procedură civilă, iar, la cererea sa, au fost atașate în copii mai multe înscrisuri pertinente în viziunea acestuia, care vor fi cercetate multiaspectual, complet, nepărtinitor și nemijlocit cu restul probelor din dosar în ansamblul și interacțiunea lor (f. d. 33-39, vol. II).

Prin urmare, Colegiul judiciar constată că revizuentul a îndeplinit condițiile de formă cerute la articolele 446 și 451 alin. (1) din Codul de procedură civilă, iar fondul cererii nu a fost judecat anterior de către o instanță de judecată, fiind necesar de purces la analiza argumentelor inserate în aceasta.

În continuare, instanța de revizuire subliniază că dreptul la judecarea într-un mod echitabil de către „un tribunal”, așa cum este garantat de articolul 6 parag. 1 din Convenția Europeană pentru Drepturile Omului, trebuie interpretat în lumina Preambulului Convenției, care, în partea sa relevantă, declară preeminența dreptului o parte a moștenirii comune a Statelor Contractante. Unul din aspectele fundamentale ale preeminenței dreptului este principiul securității raporturilor juridice, care cere, *inter alia*, ca atunci când instanțele judecătorești dau o apreciere finală unei chestiuni, constatarea lor să nu mai poată fi pusă în discuție (a se vedea *Brumărescu v. România*, 28 octombrie 1999, parag. 61; *Roșca v. Moldova*, 22 martie 2005, parag. 24).

Sub acest aspect, Colegiul notează că, în jurisprudența sa consecventă, Curtea Europeană a constatat în mod frecvent încălcări ale articolului 6 parag. 1 din Convenție, în special, în cauzele care ridicau probleme cu privire la încălcarea principiului indicat *supra* (a se vedea *Popov c. Moldovei (nr.2)*, 6 decembrie 2005, par. 52 – 58; „*Oferta Plus*” *S.R.L. c. Moldovei*, 19 decembrie 2006, par. 104-107 și 112-115; *Melnic c. Moldovei*, 14 noiembrie 2006, par. 38 - 44; *Istrate c. Moldovei*, 13 iunie 2006, par. 46 –

61, *Lipcan v. Moldova*, 17 decembrie 2013, parag. 17 – 21, *Brantom International S.R.L. și alții v. Moldova*, 10 februarie 2015, parag. 30 – 32).

Conjunctura prezentată mai sus impune, în prealabil, obligația instanței de revizuire de a verifica termenele de depunere a cererii de revizuire în acord cu art. 450 din Codul de procedură civilă (a se vedea „*Oferta Plus*” *S.R.L. v. Moldova*, ibidem, parag. 109, *Eugenia și Doina Duca v. Moldova*, 3 martie 2009, parag. 41, *Lipcan v. Moldova*, ibidem, parag. 17).

Astfel, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează că, în speță, revizuentul și-a întemeiat cererea pe articolul 449 lit. b) din Codul de procedură civilă.

În asemenea circumstanțe, conform articolului 450 lit. b) din Codul de procedură civilă, cererea de revizuire se depune în termen de 3 luni din ziua în care persoana interesată a luat cunoștință de circumstanțele sau faptele esențiale ale pricinii care nu i-au fost și nu puteau să-i fie cunoscute anterior, dar nu mai târziu de 5 ani de la data rămânerii irevocabile a hotărârii, încheierii sau deciziei (temeiul din art. 449 lit. b).

La acest capitol, instanța de judecată notează că revizuentul Eugeniu Colesnicenco a adus, în calitate de circumstanțe noi, documente care datează, cu data de 03, 10 decembrie 2018 și 14 aprilie 2019. Însă, nu a indicat într-un mod explicit când a aflat despre înscrisurile prezentate, invocând doar că ordonanța de refuz în pornirea urmării penale și clasarea procesului penal din 14 aprilie 2019, a recepționat-o la 20 iunie 2019.

În circumstanțele descrise, se menționează că, deși legiuitorul indică la dreptul revizuentului de a depune cerere de revizuire în termen de 3 luni din ziua în care persoana interesată a luat cunoștință de circumstanțele sau faptele esențiale ale cauzei care nu i-au fost și nu puteau să-i fie cunoscute anterior, aditional legislatorul punctează cert „dar nu mai târziu de 5 ani de la data rămânerii irevocabile a [...] deciziei”.

Luând în considerare cele constatate, dar și pentru a nu admite o ingerință disproporțională în dreptul de acces la justiție, instanța de judecată consideră că cererea de revizuire declarată de către Eugeniu Colesnicenco, la 09 august 2019, este depusă în termenul prevăzut mai sus.

Cu privire la fondul cererii, Eugeniu Colesnicenco a susținut că avocatul stagiar Ludmila Aramă a utilizat ilegal acte străine, iar în mandatul avocațional nu este indicat numărul contractului de asistență juridică. Prin urmare, potrivit revizuentului, circumstanțele descrise se încadrează în temeiul de revizuire prevăzut la articolul 449 alin. (1) lit. b) din Codul de procedură civilă.

Astfel, revizuentul a prezentat următoarele înscrisuri pentru redeschiderea procedurilor judiciare: răspunsul Serviciului Fiscal de Stat nr. 26-11/2-12/15633 din 10 decembrie 2018, răspunsul Uniunii Avocaților din Republica Moldova nr. UA/709/18 din 03 decembrie 2018 și ordonanța de refuz în pornirea urmării penale și clasarea procesului penal din 14 aprilie 2019.

În conformitate cu articolul 449 lit. b) din Codul de procedură civilă, procedura judiciară poate fi redeschisă în cazul când au devenit cunoscute unele circumstanțe sau fapte esențiale ale pricinii care nu au fost și nu au putut fi cunoscute revizuentului, dacă acesta dovedește că a întreprins toate măsurile pentru a afla circumstanțele și faptele esențiale în timpul judecării anterioare a pricinii.

În subsidiar, securitatea raporturilor juridice presupune respectarea principiului *res judicata*, adică principiul caracterului irevocabil al hotărârilor judecătorești. Acest principiu cere ca nici o parte să nu aibă dreptul să solicite revizuirea unei hotărâri irevocabile și obligatorii, doar cu scopul de a obține o reexaminare și o nouă determinare

a cauzei. Competența instanțelor ierarhic superioare de revizuire trebuie exercitată pentru a corecta erorile judiciare și omisiunile justiției, dar nu pentru a efectua o nouă examinare. Revizuirea nu trebuie considerată un apel camuflat, iar simpla existență a două opinii diferite cu privire la aceeași chestiune nu este un temei de reexaminare. O derogare de la acest principiu este justificată doar atunci când este necesară, pe motivul unor circumstanțe esențiale și convingătoare (a se vedea cauzele *Roșca*, citată mai sus, parag. 25 sau „*Oferta - Plus*” *S.R.L.*, citată mai sus, parag. 98).

Din aceste raționamente legale, Colegiul judiciar notează că este important ca circumstanțele sau faptele noi existente obiectiv până la data pronunțării hotărârii, să fie confirmate prin prezentarea unor probe concludente și pertinente, să aibă importanță esențială pentru justa soluționare a cauzei civile, adică să aibă putere decisivă asupra concluziei (hotărârii) instanței de judecată, și să fie descoperite după ce hotărârea judecătorească devine irevocabilă.

În această ordine de idei, instanța de judecată conchide că în urma analizei înscrisurilor anexate la cererea de revizuire declarată de către Eugeniu Colesnicenco, se atestă că acestea sunt conexe cu cererea lui Serghei Mocanu cu privire la încasarea cheltuielilor de asistență juridică, respectiv le va examina în ansamblul lor.

La caz, Colegiul judiciar opinează că legislatorul obligă revizuentul, prin prisma articolului 449 lit. b) din Codul de procedură civilă, să dovedească că a întreprins toate măsurile pentru a afla circumstanțele și faptele esențiale în timpul judecării anterioare a pricinii.

La acest capitol, instanța de recurs observă că nu există niciun indiciu că răspunsul Serviciului Fiscal de Stat nr. 26-11/2-12/15633 din 10 decembrie 2018, răspunsul Uniunii Avocaților din Republica Moldova nr. UA/709/18 din 03 decembrie 2018 și ordonanța de refuz în pornirea urmării penale și clasarea procesului penal din 14 aprilie 2019 conțin informații care nu au putut fi obținute de Eugeniu Colesnicenco mai devreme de judecarea cauzei civile. Mai mult, el, din propria inițiativă și conștient, s-a adresat la Uniunea Avocaților din Republica Moldova, Serviciului Fiscal de Stat și organul de urmărire penală pentru a primi o opinie a acestora doar după finalizarea procesului judiciar la Curtea Supremă de Justiție (vol. II, f. d. 31 – 35).

De altfel, revizuentul/intimat nu a susținut că i-a fost îngădit sau refuzat accesul la informația respectivă până la examinarea pe fond a cauzei.

Cu titlu subsidiar, instanța reține că Eugeniu Colesnicenco a depus referință asupra recursului declarat de Serghei Mocanu împotriva deciziei din 01 martie 2018 a Curții de Apel Chișinău, însă nu a declarat că se afla în așteptarea unor răspunsuri sau a întreprins niște măsuri, ce ar putea asigura prezentarea acestor înscrisuri în timpul judecării cauzei civile (vol. I, f. d. 156).

În mod corespunzător și având în vedere cele menționate, Colegiul judiciar conchide că nu există nicio dovadă în documentele prezentate de Eugeniu Colesnicenco că a încercat, fără succes, să obțină acele înscrisuri anterior.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție, analizând toate materialele prezentate de revizuent, nu constată nici un temei de a deroga de la constatările Curții Europene, în jurisprudența consecventă a acesteia, pe cazuri similare, cum ar fi, *Popov v. Moldova (nr.2)*, *ibidem*, parag. 50 - 51; „*Oferta Plus*” *S.R.L. v. Moldova*, *ibidem*, parag. 105-107; *Eugenia și Doina Duca v. Moldova*, *ibidem*, parag. 36 – 38, „*Rusu Lintax*” *S.R.L. v. Moldova*, 13 decembrie 2016, parag. 12 - 14.

În plus, instanța nu contestă faptul că unul din obiectivele urmărite de către Eugeniu Colesnicenco a constat în restabilirea drepturilor sale. Cu toate acestea, acest lucru nu poate să justifice o utilizare abuzivă a procedurii de revizuire (a se vedea *Eugenia and Doina Duca c. Moldova*, citată mai sus, par. 13, 33 și 34, *Jomiru și Crețu c. Moldovei*, 17 aprilie 2012, par. 37). Totodată, ar fi contrară principiului securității raporturilor juridice acceptarea spre examinare și administrarea unor înscrisuri, în calitate de circumstanțe noi, pentru obținerea cărora nu a fost depusă suficientă diligență în timpul judecării cauzei și care nu pot influența într-un mod convingător soluția anterioară a instanței de judecată.

Prin urmare, Colegiul consideră că cererea de revizuire, formulată de Eugeniu Colesnicenco, conține caracteristicile „unei căi ordinare de atac” al cărui scop a fost să obțină mai mult o nouă examinare a cauzei civile decât o veritabilă procedură de revizuire, așa cum este prevăzut la articolele 449 - 453 din Codul de procedură civilă.

În consecință, instanța de judecată reține că înscrisurile și argumentele susținute de revizuent nu întrunesc nici o condiție de la articolul 449 lit. b) din Codul de procedură civilă, iar, în atare situație, nu există temeiuri legale de a admite cererea de revizuire.

În conformitate cu art. 453 al. (1) lit. a) Codul de procedură civilă, după ce examinează cererea de revizuire, instanța emite o încheiere de respingere a cererii de revizuire ca fiind inadmisibilă.

Astfel, având în vedere circumstanțele determinate supra, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție decide că revizuirea depusă de Eugeniu Colesnicenco urmează a fi declarată inadmisibilă.

În conformitate cu art. art. 270, 453 alin.(1) lit. a) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Se respinge ca fiind inadmisibilă cererea de revizuire depusă de Eugeniu Colesnicenco împotriva deciziei din 31 octombrie 2018 a Curții Supreme de Justiție, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Eugeniu Colesnicenco împotriva lui Serghei Mocanu cu privire la repararea prejudiciului moral și încasarea cheltuielilor de judecată.

Încheierea nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

Tatiana Vieru

Judecătorii

Svetlana Filincova

Tamara Chișca-Doneva

Victor Burduh

Nina Vascan